

**RADA
UNII EUROPEJSKIEJ**

**Bruksela, 24 listopada 2009 r.
(OR. en)**

**Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2008/0170 (CNS)**

15540/09

LIMITE

**PESC 1493
COHOM 252
CONUN 120
SOC 667**

AKTY PRAWODAWCZE I INNE INSTRUMENTY

Dotyczy: **DECYZJA RADY w sprawie zawarcia przez Wspólnotę Europejską
Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych**

DECYZJA RADY

z dnia

w sprawie zawarcia przez Wspólnotę Europejską Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 13 i 95
w związku z art. 300 ust. 2 akapit pierwszy zdanie drugie i art. 300 ust. 3 akapit pierwszy,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego¹,

¹ Opinia z dnia 24 kwietnia 2009 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W maju 2004 roku Rada upoważniła Komisję do przeprowadzenia w imieniu Wspólnoty Europejskiej negocjacji w sprawie Konwencji Narodów Zjednoczonych o ochronie i promowaniu praw i godności osób niepełnosprawnych (zwanej dalej „konwencją”).
- (2) Konwencja została przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w dniu 13 grudnia 2006 r. i weszła w życie w dniu 3 maja 2008 r.
- (3) W imieniu Wspólnoty konwencję podpisano w dniu 30 marca 2007 r. z zastrzeżeniem możliwości jej zawarcia w późniejszym terminie.
- (4) Konwencja jest ważnym i skutecznym narzędziem pozwalającym promować i chronić prawa osób niepełnosprawnych w Unii Europejskiej, do czego zarówno Wspólnota, jak i jej państwa członkowskie przywiązują dużą wagę.
- (5) Konwencję należy zatem jak najszybciej zatwierdzić w imieniu Wspólnoty.

- (6) Zatwierdzeniu temu powinno jednak towarzyszyć zastrzeżenie Wspólnoty Europejskiej do art. 27 ust. 1 konwencji stwierdzające, że Wspólnota zawiera konwencję bez uszczerbku dla prawa, które wynika z prawodawstwa Wspólnoty, a mianowicie z art. 3 ust. 4 dyrektywy Rady 2000/78/WE¹, i które pozwala państwom członkowskim nie stosować zasady równego traktowania ze względu na niepełnosprawność w przypadku sił zbrojnych.
- (7) Zarówno Wspólnota, jak i jej państwa członkowskie mają kompetencje w dziedzinach objętych konwencją. Wspólnota i państwa członkowskie powinny zatem stać się umawiającymi się stronami konwencji, tak aby w sytuacji kompetencji mieszanych móc w spójny sposób wspólnie wypełniać zobowiązania wynikające z konwencji i korzystać z praw z niej wypływających.
- (8) Składając dokument formalnego zatwierdzenia, Wspólnota powinna złożyć również deklarację, o której mowa w art. 44 ust. 1 konwencji, wskazując w niej, w jakich sprawach regulowanych konwencją państwa członkowskie przekazały swoje kompetencje Wspólnocie,

STANOWI, CO NASTĘPUJE:

¹ Dz.U. L 303 z 2.12.2000, s. 16

Artykuł 1

1. Niniejszym zatwierdza się w imieniu Wspólnoty Konwencję Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych z zastrzeżeniem co do jej art. 27 ust. 1.
2. Tekst konwencji zostaje dołączony do niniejszej decyzji.

Tekst zastrzeżenia zamieszczono w załączniku II do niniejszej decyzji.

Artykuł 2

1. Niniejszym upoważnia się Przewodniczącego Rady do wyznaczenia osoby lub osób upoważnionych do złożenia Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych w imieniu Wspólnoty Europejskiej – zgodnie z art. 41 i 43 konwencji – dokumentu jej formalnego zatwierdzenia.
2. Składając dokument formalnego zatwierdzenia, wyznaczona osoba lub wyznaczone osoby, zgodnie z art. 44 ust. 1 konwencji, składają deklarację w sprawie kompetencji zamieszczoną w załączniku I do niniejszej decyzji oraz zastrzeżenie zamieszczone w załączniku III do niniejszej decyzji.

Artykuł 3

W sprawach wchodzących w zakres kompetencji Wspólnoty i bez uszczerbku dla stosownych kompetencji państw członkowskich punktem kontaktowym w sprawach dotyczących wdrażania konwencji – zgodnie z art. 33 ust. 1 konwencji – jest Komisja. Szczegółowe zadania punktu kontaktowego w tym zakresie zostaną przedstawione w stosownym kodeksie postępowania, zanim złożony zostanie w imieniu Wspólnoty dokument formalnego zatwierdzenia.

Artykuł 4

1. W sprawach wchodzących w zakres wyłącznych kompetencji Wspólnoty Komisja reprezentuje Wspólnotę na posiedzeniach organów utworzonych na mocy konwencji, w szczególności na posiedzeniach Konferencji Państw Stron, o której mowa w art. 40, i działa w jej imieniu w sprawach wchodzących w zakres kompetencji tych organów.
2. W sprawach wchodzących w zakres kompetencji dzielonych między Wspólnotę a państwa członkowskie Komisja i państwa członkowskie z wyprzedzeniem dokonują stosownych ustaleń co do prezentacji stanowiska Wspólnoty na posiedzeniach organów utworzonych na mocy konwencji. Szczegóły takiej prezentacji zostaną przedstawione w kodeksie postępowania, który zostanie zatwierdzony przed złożeniem w imieniu Wspólnoty instrumentu formalnego zatwierdzenia.

3. Na posiedzeniach, o których mowa w ust. 1 i 2, Komisja i państwa członkowskie – w razie potrzeby po konsultacji z innymi zainteresowanymi instytucjami Wspólnoty – ściśle współpracują, zwłaszcza w sprawach uzgodnień co do monitorowania, sprawozdawczości i głosowania. Sposoby zapewnienia ścisłej współpracy są określane w kodeksie postępowania, o którym mowa w ust. 2.

Artykuł 5

Niniejsza decyzja zostaje opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli

*W imieniu Rady
Przewodniczący*

ZAŁĄCZNIK I

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych

Preambuła

Państwa Strony niniejszej konwencji,

- a) przywołując zasady ogłoszone w Karcie Narodów Zjednoczonych, które uznają przyrodzoną godność i wartość oraz równe i niezbywalne prawa wszystkich członków wspólnoty ludzkiej za podstawę wolności, sprawiedliwości i pokoju na świecie,
- b) uznając, że Narody Zjednoczone, w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka oraz w międzynarodowych paktach praw człowieka, ogłosiły i uzgodniły, że każdy ma prawo do korzystania ze wszystkich praw i wolności ustanowionych w tych dokumentach, bez jakiegokolwiek rozróżnienia,
- c) potwierdzając powszechność, niepodzielność, współzależność i wzajemne powiązanie wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz potrzebę zagwarantowania osobom niepełnosprawnym pełnego z nich korzystania, bez jakiegokolwiek dyskryminacji,

- d) przywołując Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych, Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, Międzynarodową konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej, Konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, Konwencję w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, Konwencję o prawach dziecka oraz Międzynarodową konwencję o ochronie praw wszystkich pracowników migrujących i członków ich rodzin,
- e) uznając, że niepełnosprawność jest pojęciem ewoluującym i że niepełnosprawność wynika z interakcji między osobami z dysfunkcjami a barierami wynikającymi z postaw ludzkich i barierami środowiskowymi, które utrudniają tym osobom pełne i skuteczne uczestnictwo w życiu społecznym, na równych warunkach z innymi osobami,
- f) uznając znaczenie wpływu zasad i wytycznych zawartych w Światowym programie działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz w Standardowych zasadach wyrównywania szans osób niepełnosprawnych na popieranie, formułowanie i ocenę polityki, planów, programów i działań na szczeblu krajowym, regionalnym i międzynarodowym w celu dalszego wyrównywania szans osób niepełnosprawnych,

- g) podkreślając wagę włączania kwestii niepełnosprawności do odpowiednich strategii zrównoważonego rozwoju, jako ich integralnej części,
- h) uznając także, że dyskryminacja jakiejkolwiek osoby ze względu na jej niepełnosprawność jest pogwałceniem przyrodzonej godności i wartości osoby ludzkiej,
- i) uznając również różnorodność osób niepełnosprawnych,
- j) uznając potrzebę popierania i ochrony praw człowieka wszystkich osób niepełnosprawnych, w tym osób wymagających bardziej intensywnego wsparcia,
- k) zaniepokojone, że pomimo istnienia tych różnych rozwiązań i przedsięwzięć, osoby niepełnosprawne w dalszym ciągu napotykają bariery w udziale w życiu społecznym jako równoprawni członkowie społeczeństwa oraz doświadczają naruszania ich praw człowieka we wszystkich częściach świata,
- l) uznając znaczenie współpracy międzynarodowej dla poprawy warunków życia osób niepełnosprawnych w każdym kraju, szczególnie w krajach rozwijających się,

- m) uznając cenny wkład, obecny i potencjalny, osób niepełnosprawnych w ogólny dobrobyt i różnorodność społeczności, w których żyją oraz uznając, że popieranie pełnego korzystania przez osoby niepełnosprawne z praw człowieka i podstawowych wolności, a także pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych wzmocni ich poczucie przynależności oraz znacznie przyczyni się do rozwoju zasobów ludzkich oraz postępu społecznego i gospodarczego oraz wykorzenia ubóstwa,
- n) uznając znaczenie dla osób niepełnosprawnych ich indywidualnej samodzielności i niezależności, w tym swobody dokonywania przez nie własnych wyborów,
- o) zważywszy, że osoby niepełnosprawne powinny mieć możliwość aktywnego udziału w procesie podejmowania decyzji dotyczących polityki i programów, włączając te, które je bezpośrednio dotyczą,
- p) zaniepokojone trudnościami, jakie napotykają osoby niepełnosprawne, które są narażone na wielorakie lub wzmocnione formy dyskryminacji ze względu na przynależność rasową, kolor skóry, płeć, język, religię, poglądy polityczne lub inne, pochodzenie narodowe, etniczne, tubylcze lub społeczne, sytuację majątkową, status wynikający z urodzenia, wiek czy inne okoliczności,

- q) świadome tego, że niepełnosprawne kobiety i dziewczęta są często narażone, zarówno w środowisku rodzinnym, jak i poza nim, na większe ryzyko przemocy, naruszania nietykalności osobistej lub znieważania, opuszczenia lub zaniedbywania, znęcania się lub wykorzystywania,
- r) uznając, że niepełnosprawne dzieci powinny w pełni korzystać ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności na równych zasadach z innymi dziećmi oraz przywołując zobowiązania w tym zakresie przyjęte przez Państwa Strony Konwencji o prawach dziecka,
- s) podkreślając potrzebę włączenia kwestii równouprawnienia płci do wszelkich działań zmierzających do zapewnienia osobom niepełnosprawnym pełnego korzystania z praw człowieka i podstawowych wolności,
- t) podkreślając fakt, że większość osób niepełnosprawnych żyje w warunkach ubóstwa i uznając, w związku z tym, pilną potrzebę zajęcia się problemem negatywnego wpływu ubóstwa na osoby niepełnosprawne,
- u) mając na uwadze fakt, że dla pełnej ochrony osób niepełnosprawnych, w szczególności podczas konfliktów zbrojnych i obcej okupacji, konieczne jest stworzenie warunków pokoju i bezpieczeństwa w oparciu o pełne poszanowanie celów i zasad zawartych w Karcie Narodów Zjednoczonych oraz przestrzeganie odpowiednich dokumentów dotyczących praw człowieka,

- v) uznając wagę dostępności środowiska fizycznego, społecznego, gospodarczego i kulturalnego, dostępu do opieki zdrowotnej i edukacji oraz do informacji i środków komunikacji celem umożliwienia osobom niepełnosprawnym pełnego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności,
- w) świadome, że jednostka mająca obowiązki w stosunku do innych osób i w stosunku do społeczności, do której należy, jest zobowiązana dążyć do popierania i przestrzegania praw uznanych w Międzynarodowej Karcie Praw Człowieka,
- x) przekonane, że rodzina jest naturalną i podstawową komórką społeczną i jest uprawniona do ochrony przez społeczeństwo i państwo, a osoby niepełnosprawne i członkowie ich rodzin powinni otrzymywać niezbędną ochronę i pomoc umożliwiającą rodzinom przyczynianie się do pełnego i równego korzystania z praw przez osoby niepełnosprawne,
- y) wyrażając przekonanie, że całościowa i integralna konwencja międzynarodowa, mająca na celu popieranie oraz ochronę praw i godności osób niepełnosprawnych, istotnie przyczyni się do poprawy głęboko niekorzystnej sytuacji społecznej osób niepełnosprawnych i będzie promować ich aktywność w sferze obywatelskiej, politycznej, gospodarczej, społecznej i kulturalnej, na zasadzie równych szans, zarówno w krajach rozwijających się, jak i rozwiniętych,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

Cel

Celem niniejszej konwencji jest wspieranie i ochrona wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz zapewnienie trwałego i równego korzystania z nich przez wszystkie osoby niepełnosprawne oraz popieranie poszanowania ich przyrodzonej godności.

Do osób niepełnosprawnych zalicza się te osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub sensoryczną, co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełne i skuteczne uczestnictwo w życiu społecznym, na równych zasadach z innymi osobami.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszej konwencji:

„Komunikacja” obejmuje języki, wyświetlanie tekstu, alfabet Braille'a, komunikację poprzez dotyk, druk dużą czcionką, dostępne multimedia, jak i sposoby, środki i formy komunikowania się na piśmie, przy pomocy słuchu, języka uproszczonego, lektora oraz wspomagające (augmentatywne) i alternatywne, włączając dostępne technologie informacyjno-komunikacyjne;

„Język” obejmuje język mówiony i język migowy oraz inne formy przekazu niewerbalnego;

„Dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność” oznacza jakiegokolwiek różnicowanie, wykluczanie lub ograniczanie ze względu na niepełnosprawność, którego celem lub skutkiem jest naruszenie lub zniweczenie uznania wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności, korzystania z nich lub ich wykonywania na równych zasadach z innymi osobami, w dziedzinie polityki, gospodarki, społecznej, kulturalnej, obywatelskiej lub w jakiegokolwiek innej. Obejmuje to wszelkie przejawy dyskryminacji, w tym odmowę racjonalnego usprawnienia;

„Racjonalne usprawnienie” oznacza konieczne i odpowiednie zmiany i dostosowania, niepociągające za sobą nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, jeśli jest to potrzebne w konkretnym przypadku, w celu zapewnienia osobom niepełnosprawnym możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na równych zasadach z innymi osobami;

„Projektowanie uniwersalne” oznacza projektowanie produktów, środowisk, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub projektowania specjalistycznego. „Projektowanie uniwersalne” nie wyklucza urządzeń wspomagających przeznaczonych dla szczególnych grup osób niepełnosprawnych, tam gdzie jest to potrzebne.

Artykuł 3
Zasady ogólne

Niniejsza konwencja opiera się na następujących zasadach:

- a) poszanowanie przyrodzonej godności, autonomii osoby, w tym swobody dokonywania własnych wyborów, a także poszanowanie niezależności osoby,
- b) niedyskryminacja,
- c) pełne i skuteczne uczestnictwo w społeczeństwie i integracja społeczna,
- d) poszanowanie odmienności i akceptacja osób niepełnosprawnych, jako mających wkład w różnorodność rodziny ludzkiej i będących częścią ludzkości,
- e) równość szans,
- f) dostępność,
- g) równość mężczyzn i kobiet,
- h) poszanowanie rozwijającego się potencjału niepełnosprawnych dzieci oraz poszanowanie prawa dzieci niepełnosprawnych do zachowania tożsamości.

Artykuł 4
Obowiązki ogólne

1. Państwa Strony zobowiązują się do zapewnienia i popierania pełnej realizacji wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności wszystkich osób niepełnosprawnych, bez jakiegokolwiek dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność. W tym celu Państwa Strony zobowiązują się do:
- a) przyjęcia wszelkich odpowiednich środków ustawodawczych, administracyjnych i innych w celu wykonywania praw uznanych w niniejszej konwencji,
 - b) podejmowania wszelkich odpowiednich środków, w tym ustawodawczych, w celu zmiany lub uchylecia obowiązujących ustaw, rozporządzeń, zwyczajów i praktyk, które dyskryminują osoby niepełnosprawne,
 - c) uwzględniania wymogu ochrony i popierania praw człowieka w odniesieniu do osób niepełnosprawnych we wszystkich politykach i programach działania,
 - d) powstrzymywania się od angażowania się w jakiegokolwiek działania lub praktyki, które są niezgodne z niniejszą konwencją i do zapewnienia zgodności działań władz i instytucji publicznych z niniejszą konwencją,

- e) podejmowania wszelkich odpowiednich działań w celu likwidacji dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność przez jakąkolwiek osobę, organizację lub prywatne przedsiębiorstwo,
- f) podejmowania lub popierania badań i rozwoju oraz dostępności i korzystania z towarów, usług, wyposażenia i urządzeń uniwersalnie zaprojektowanych, zgodnie z definicją zawartą w artykule 2 niniejszej konwencji, które powinny wymagać możliwie jak najmniejszych dostosowań i ponoszenia jak najmniejszych kosztów, w celu zaspokojenia szczególnych potrzeb osób niepełnosprawnych, a także do popierania zasady projektowania uniwersalnego przy tworzeniu norm i wytycznych,
- g) podejmowania lub popierania badań i rozwoju oraz popierania dostępności i wykorzystania nowych technologii, w tym technologii informacyjno-komunikacyjnych, przyrządów ułatwiających poruszanie się, urządzeń i wspomagających technologii, odpowiednich dla osób niepełnosprawnych, traktując priorytetowo technologie przystępne cenowo,
- h) zapewniania osobom niepełnosprawnym dostępnych informacji o przyrządach ułatwiających poruszanie się, urządzeniach i wspomagających technologiach, w tym nowych technologiach, a także o innych formach pomocy, usług pomocniczych i ułatwień,
- i) popierania szkoleń specjalistów i personelu pracującego z osobami niepełnosprawnymi w zakresie praw uznanych w niniejszej konwencji, tak aby lepiej świadczone były pomoc i usługi gwarantowane przez te prawa.

2. W odniesieniu do praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych, każde z Państw Stron zobowiązuje się podjąć działania, wykorzystując maksymalnie dostępne mu środki i, w razie potrzeby, w ramach współpracy międzynarodowej, w celu stopniowego osiągnięcia pełnej realizacji tych praw, bez uszczerbku dla tych zobowiązań zawartych w niniejszej konwencji, które mają skutek natychmiastowy, zgodnie z prawem międzynarodowym.
3. Przy tworzeniu i wdrażaniu ustawodawstwa i polityki celem wprowadzenia w życie niniejszej konwencji, a także w innych procesach decyzyjnych dotyczących spraw związanych z osobami niepełnosprawnymi, Państwa Strony ściśle współpracują z osobami niepełnosprawnymi, a także angażują te osoby, w tym dzieci niepełnosprawne, w wymienione procesy, za pośrednictwem reprezentujących je organizacji.
4. Żadne z postanowień niniejszej konwencji nie narusza jakichkolwiek rozwiązań, które bardziej sprzyjają realizacji praw osób niepełnosprawnych, a które przewiduje ustawodawstwo Państwa Strony lub prawo międzynarodowe obowiązujące to Państwo. Żadne z praw człowieka i podstawowych wolności uznanych lub istniejących w którymkolwiek z Państw Stron niniejszej konwencji na podstawie ustaw, konwencji, rozporządzeń lub zwyczaju nie może być ograniczone lub uchylone pod pretekstem, że niniejsza konwencja nie uznaje takich praw lub wolności, lub uznaje je w węższym zakresie.
5. Postanowienia niniejszej konwencji rozciągają się na wszystkie części państw federalnych, bez jakichkolwiek ograniczeń lub wyjątków.

Artykuł 5
Równość i niedyskryminacja

1. Państwa Strony uznają, że wszyscy ludzie są równi wobec prawa i są uprawnieni, bez jakiegokolwiek dyskryminacji, do jednakowej ochrony prawnej i jednakowych korzyści wynikających z prawa.
2. Państwa Strony zakazują jakiegokolwiek dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność i gwarantują osobom niepełnosprawnym jednakową dla wszystkich i skuteczną ochronę przed dyskryminacją z jakichkolwiek względów.
3. W celu popierania równości i likwidacji dyskryminacji, Państwa Strony podejmują wszelkie odpowiednie kroki celem zapewnienia racjonalnych usprawnień.
4. Za dyskryminację w rozumieniu niniejszej konwencji nie są uważane szczególne środki, które są niezbędne celem przyspieszenia osiągnięcia lub zagwarantowania faktycznej równości osób niepełnosprawnych.

Artykuł 6
Niepełnosprawne kobiety

1. Państwa Strony uznają, że niepełnosprawne kobiety i dziewczęta są narażone na wieloraką dyskryminację i, w związku z tym, podejmują środki w celu zapewnienia pełnego i równego korzystania przez nie ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności.

2. Państwa Strony podejmują wszelkie odpowiednie środki, aby zapewnić pełen rozwój, awans i wzmocnienie pozycji kobiet, w celu zagwarantowania im możliwości wykonywania i korzystania z praw człowieka i podstawowych wolności ustanowionych w niniejszej konwencji.

Artykuł 7

Niepełnosprawne dzieci

1. Państwa Strony podejmują wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia pełnego korzystania przez niepełnosprawne dzieci ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności, na równych zasadach z innymi dziećmi.
2. We wszystkich działaniach dotyczących dzieci niepełnosprawnych należy przede wszystkim kierować się najlepiej pojętym interesem dziecka.
3. Państwa Strony zapewniają dzieciom niepełnosprawnym prawo swobodnego wyrażania poglądów we wszystkich sprawach ich dotyczących, traktując je z należyłą powagą, stosownie do wieku i dojrzałości dzieci, na równych zasadach z innymi dziećmi oraz zapewniają dzieciom pomoc w wykonywaniu tego prawa, odpowiadającą ich niepełnosprawności i wiekowi.

Artykuł 8
Podnoszenie świadomości

1. Państwa Strony zobowiązują się podjąć natychmiastowe, skuteczne i odpowiednie działania w celu:
 - a) podniesienia świadomości społeczeństwa, w sprawach dotyczących osób niepełnosprawnych, w tym na poziomie rodziny, a także działania na rzecz wzmocnienia poszanowania praw i godności osób niepełnosprawnych,
 - b) zwalczania stereotypów, uprzedzeń i szkodliwych praktyk wobec osób niepełnosprawnych, w tym ze względu na płeć i wiek, we wszystkich dziedzinach życia,
 - c) promowania świadomości potencjału i wkładu osób niepełnosprawnych w życie społeczne.

2. Do działań podejmowanych w tym celu należy:
 - a) inicjowanie i prowadzenie skutecznych kampanii skierowanych na podnoszenie poziomu świadomości społecznej, aby:
 - (i) pielęgnować wrażliwość na prawa osób niepełnosprawnych,
 - (ii) promować pozytywne postrzeganie i większą świadomość społeczną wobec osób niepełnosprawnych,
 - (iii) popierać uznawanie umiejętności, zasług i zdolności osób niepełnosprawnych oraz ich wkładu w miejscu pracy i na rynku pracy,

- b) kształtowanie, na wszystkich szczeblach systemu edukacji, z uwzględnieniem wszystkich dzieci od najwcześniejszych lat, postawy poszanowania praw osób niepełnosprawnych,
- c) zachęcanie wszystkich środków masowego przekazu do przedstawiania wizerunku osób niepełnosprawnych w sposób zgodny z celem niniejszej konwencji,
- d) rozwijanie programów podnoszenia świadomości w sprawach dotyczących osób niepełnosprawnych i praw osób niepełnosprawnych.

Artykuł 9

Dostępność

1. Aby umożliwić osobom niepełnosprawnym samodzielne funkcjonowanie i pełne uczestnictwo we wszystkich aspektach życia, Państwa Strony podejmują odpowiednie środki w celu zapewnienia osobom niepełnosprawnym, na równych zasadach z innymi osobami, dostępu do środowiska fizycznego, środków transportu, informacji i komunikacji, w tym technologii i systemów informacyjnych i komunikacyjnych, a także do innych urządzeń i usług, powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych, zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich. Środki te, obejmujące rozpoznanie i eliminację przeszkód i barier w zakresie dostępności, stosuje się między innymi do:
 - a) budynków, dróg, transportu oraz innych urządzeń wewnętrznych i zewnętrznych, w tym szkół, mieszkań, instytucji zapewniających opiekę medyczną i miejsc pracy,
 - b) informacji, komunikacji i innych usług, w tym usług elektronicznych i służb ratowniczych.

2. Państwa Strony podejmują również odpowiednie środki w celu:
- a) opracowywania, ogłaszania i monitorowania wdrażania norm minimalnych i wytycznych w sprawie dostępności urządzeń i usług ogólnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych,
 - b) zapewnienia, by instytucje prywatne, które oferują urządzenia i usługi ogólnie dostępne lub powszechnie zapewniane, uwzględniały wszystkie aspekty ich dostępności dla osób niepełnosprawnych,
 - c) zapewnienia szkolenia wszystkich zainteresowanych na temat kwestii związanych z dostępnością dla osób niepełnosprawnych,
 - d) zapewnienia w ogólnodostępnych budynkach i innych obiektach oznakowania w alfabecie Braille'a oraz w czytelnej i zrozumiałej formie,
 - e) zapewnienia pomocy i pośrednictwa ze strony innych osób lub zwierząt, w tym przewodników, lektorów i profesjonalnych tłumaczy języka migowego, w celu ułatwienia dostępu do ogólnodostępnych budynków i innych obiektów,
 - f) popierania innych odpowiednich form pomocy i wsparcia dla osób niepełnosprawnych, w celu zapewnienia im dostępu do informacji,

- g) popierania dostępu osób niepełnosprawnych do nowych technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych, w tym do internetu,
- h) popierania, począwszy od etapu wstępnego, projektowania, rozwoju, produkcji i dystrybucji dostępnych technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych, tak aby te technologie i systemy były dostępne po minimalnych kosztach.

Artykuł 10

Prawo do życia

Państwa Strony potwierdzają, że każda istota ludzka ma przyrodzone prawo do życia i podejmują wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia osobom niepełnosprawnym skutecznego korzystania z tego prawa, na równych zasadach z innymi osobami.

Artykuł 11

Sytuacje zagrożenia i sytuacje wymagające pomocy humanitarnej

Państwa Strony podejmują, zgodnie ze swoimi zobowiązaniami wynikającymi z prawa międzynarodowego, w tym międzynarodowego prawa humanitarnego oraz międzynarodowego prawa praw człowieka, wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia ochrony i bezpieczeństwa osób niepełnosprawnych w sytuacjach zagrożenia, w tym w sytuacjach konfliktu zbrojnego, sytuacjach wymagających pomocy humanitarnej i w przypadku klęsk żywiołowych.

Artykuł 12
Równość wobec prawa

1. Państwa Strony potwierdzają, że osoby niepełnosprawne mają prawo do tego, by wszędzie uznawano ich podmiotowość prawną.
2. Państwa Strony uznają, że osoby niepełnosprawne mają zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych, na równych zasadach z innymi osobami, we wszystkich aspektach życia.
3. Państwa Strony podejmują odpowiednie środki w celu zapewnienia osobom niepełnosprawnym dostępu do wsparcia, którego mogą potrzebować przy wykonywaniu zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnych.
4. Państwa Strony gwarantują uwzględnienie we wszelkich środkach związanych z wykonywaniem zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnych odpowiednich i skutecznych zabezpieczeń w celu zapobiegania nadużyciom, zgodnie z międzynarodowym prawem praw człowieka. Celem takich zabezpieczeń jest zagwarantowanie, aby środki związane z wykonywaniem zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnych respektowały prawa, wolę i preferencje osoby, były wolne od konfliktu interesów i bezprawnych nacisków, były proporcjonalne i dostosowane do sytuacji danej osoby, były stosowane przez możliwie najkrótszy czas i podlegały stałemu przeglądowi przez właściwe, niezależne i bezstronne władze lub organ sądowy. Zabezpieczenia są proporcjonalne do stopnia, w jakim takie środki wpływają na prawa i interesy danej osoby.

5. Państwa Strony podejmują wszelkie odpowiednie i efektywne środki, z uwzględnieniem postanowień niniejszego artykułu, celem zagwarantowania równego prawa osób niepełnosprawnych do posiadania i dziedziczenia własności, kontroli nad własnymi sprawami finansowymi oraz do jednakowego dostępu do pożyczek bankowych, hipotecznych i innych form kredytów oraz zapewniają, że osoby niepełnosprawne nie będą samowolnie pozbawiane własności.

Artykuł 13

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości

1. Państwa Strony zapewniają osobom niepełnosprawnym, na równych zasadach z innymi osobami, skuteczny dostęp do wymiaru sprawiedliwości, w tym poprzez zapewnienie dostosowań proceduralnych i dostosowań odpowiednio do ich wieku, w celu ułatwienia pełnienia efektywnej roli bezpośrednich i pośrednich uczestników, w tym w charakterze świadków, we wszelkich postępowaniach prawnych, włącznie ze śledztwem i innymi formami postępowania przygotowawczego.
2. Aby zapewnić osobom niepełnosprawnym skuteczny dostęp do wymiaru sprawiedliwości, na równych zasadach z innymi osobami, Państwa Strony wspierają odpowiednie szkolenie osób pracujących w administracji wymiaru sprawiedliwości, w tym pracowników policji i więziennictwa.

Artykuł 14

Wolność i bezpieczeństwo osobiste

1. Państwa Strony zapewniają, aby osoby niepełnosprawne, na równych zasadach z innymi osobami:
 - a) korzystały z prawa do wolności i bezpieczeństwa osobistego,
 - b) nie były pozbawiane wolności bezprawnie lub samowolnie, a także, by każde pozbawienie wolności było zgodne z prawem oraz by niepełnosprawność w żadnym przypadku nie uzasadniała pozbawienia wolności.
2. Państwa Strony zapewniają osobom niepełnosprawnym, pozbawionym wolności w drodze jakiegokolwiek postępowania, na równych zasadach z innymi osobami, prawo do gwarancji zgodnych z międzynarodowym prawem praw człowieka i traktowanie zgodne z celami i zasadami niniejszej konwencji, włączając w to zapewnienie racjonalnych usprawnień.

Artykuł 15

Wolność od tortur lub okrutnego, niehumanitarnego albo poniżającego traktowania lub karania

1. Nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu lub karaniu. W szczególności, nikt nie może być poddany, bez swobodnie wyrażonej zgody, eksperymentom medycznym lub naukowym.

2. Państwa Strony podejmują wszelkie skuteczne środki ustawodawcze, administracyjne, sądowe i inne w celu zapobiegania, na równych zasadach z innymi osobami, poddawaniu osób niepełnosprawnych torturom lub okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu lub karaniu.

Artykuł 16

Wolność od wykorzystywania, przemocy i nadużyć

1. Państwa Strony podejmują wszelkie odpowiednie środki ustawodawcze, administracyjne, społeczne, w dziedzinie edukacji i inne, w celu ochrony osób niepełnosprawnych, zarówno w domu, jak i poza nim, przed wszelkimi formami wykorzystywania, przemocy i nadużyć, z uwzględnieniem aspektów związanych z płcią.
2. Państwa Strony podejmują również wszelkie odpowiednie środki w celu zapobiegania wszelkim formom wykorzystywania, przemocy i nadużyć, poprzez zapewnienie osobom niepełnosprawnym, ich rodzinom oraz opiekunom, między innymi, właściwych form pomocy i wsparcia odpowiednich ze względu na płeć i wiek, w tym poprzez zapewnienie informacji i edukacji na temat unikania, rozpoznawania i zgłaszania przypadków wykorzystywania, przemocy i nadużyć. Państwa Strony zapewniają dostosowanie usług w zakresie ochrony do wieku, płci i niepełnosprawności.

3. Aby zapobiegać wszelkim formom wykorzystywania, przemocy i nadużyć, Państwa Strony zapewniają efektywne monitorowanie przez niezależne władze wszelkich ułatwień i programów mających służyć osobom niepełnosprawnym.
4. Państwa Strony podejmują wszelkie odpowiednie środki w celu wspierania powrotu do zdrowia fizycznego i psychicznego oraz odzyskania zdolności poznawczych, a także wspierania rehabilitacji i społecznej reintegracji osób niepełnosprawnych, które stały się ofiarami jakiegokolwiek formy wykorzystywania, przemocy lub nadużyć, w tym poprzez zapewnienie usług w zakresie ochrony. Proces powrotu do zdrowia i reintegracja odbywają się w środowisku sprzyjającym zdrowiu, dobrobytowi, szacunkowi dla samego siebie, godności i samodzielności osoby oraz uwzględniają potrzeby wynikające z płci i wieku.
5. Państwa Strony ustanawiają skuteczne ustawodawstwo i politykę, w tym ustawodawstwo i politykę na rzecz kobiet i dzieci, aby zapewnić identyfikację, badanie i, w stosownych przypadkach, ściganie przypadków wykorzystywania, przemocy i nadużyć wobec osób niepełnosprawnych.

Artykuł 17

Ochrona integralności osobistej

Każda osoba niepełnosprawna ma prawo do poszanowania jej integralności fizycznej i psychicznej, na równych zasadach z innymi osobami.

Artykuł 18

Swoboda przemieszczania się i obywatelstwo

1. Państwa Strony uznają prawo osób niepełnosprawnych do swobody przemieszczania się, swobody wyboru miejsca zamieszkania i do obywatelstwa, na równych zasadach z innymi osobami, między innymi poprzez zapewnienie, aby osoby niepełnosprawne:
 - a) miały prawo nabyć i zmienić obywatelstwo i nie były pozbawiane obywatelstwa samowolnie lub ze względu na niepełnosprawność,
 - b) nie były pozbawiane, ze względu na niepełnosprawność, zdolności do uzyskania, posiadania i korzystania z dokumentu poświadczającego obywatelstwo lub innego dokumentu tożsamości, ani zdolności do korzystania z odpowiednich procedur, takich jak procedury imigracyjne, które mogą być konieczne do ułatwienia korzystania z prawa do swobody przemieszczania się,
 - c) mogły swobodnie opuścić jakikolwiek kraj, włączając w to swój własny,
 - d) nie były pozbawiane, samowolnie lub ze względu na niepełnosprawność, prawa wjazdu do własnego kraju.

2. Dzieci niepełnosprawne są rejestrowane niezwłocznie po urodzeniu i od urodzenia mają prawo do nazwiska, prawo do nabycia obywatelstwa oraz, w miarę możliwości, mają prawo znać rodziców i podlegać ich opiece.

Artykuł 19

Życie samodzielne i integracja społeczna

Państwa Strony niniejszej konwencji uznają równe prawo wszystkich osób niepełnosprawnych do życia w społeczności, wraz z prawem dokonywania takich samych wyborów, jakie przysługują innym osobom oraz podejmują efektywne i odpowiednie środki w celu ułatwienia pełnego korzystania przez osoby niepełnosprawne z tego prawa oraz w celu pełnej integracji i uczestnictwa w życiu społeczności, w tym zapewniają, aby:

- a) osoby niepełnosprawne miały możliwość wyboru miejsca zamieszkania i podjęcia decyzji co do tego, gdzie i z kim mieszkają, na równych zasadach z innymi osobami, a także, aby nie były zobowiązane do mieszkania w szczególnych warunkach,
- b) osoby niepełnosprawne miały dostęp do szerokiego zakresu usług świadczonych w domu, w miejscu zamieszkania i do innych usług wsparcia świadczonych w ramach społeczności lokalnej, w tym do pomocy osobistej niezbędnej do życia i integracji społecznej oraz do zapobiegania izolacji lub segregacji społecznej,
- c) świadczone w społeczności lokalnej usługi i urządzenia dla ogółu ludności były dostępne dla osób niepełnosprawnych, na równych zasadach z innymi osobami, oraz uwzględniały ich potrzeby.

Artykuł 20
Mobilność osobista

Państwa Strony podejmują skuteczne środki celem umożliwienia osobom niepełnosprawnym mobilności osobistej i możliwie największej samodzielności w tym zakresie, między innymi poprzez:

- a) ułatwianie mobilności osób niepełnosprawnych, w sposób i w czasie przez nie wybranym i po przystępnej cenie,
- b) ułatwianie osobom niepełnosprawnym dostępu do wysokiej jakości przyrządów ułatwiających poruszanie się, urządzeń, wspomagających technologii oraz do różnych form opieki i pośrednictwa, w tym poprzez ich udostępnianie po przystępnej cenie,
- c) zapewnianie osobom niepełnosprawnym i wyspecjalizowanemu personelowi pracującemu z osobami niepełnosprawnymi szkolenia w zakresie umiejętności poruszania się,
- d) zachęcanie jednostek wytwarzających przyrządy ułatwiające poruszanie się, urządzenia i technologie wspomagające, do uwzględniania wszystkich aspektów mobilności osób niepełnosprawnych.

Artykuł 21

Wolność wypowiedzania się i wyrażania opinii oraz dostęp do informacji

Państwa Strony podejmują wszelkie odpowiednie środki, aby osoby niepełnosprawne mogły korzystać z prawa do wolności wypowiedzania się i wyrażania opinii, w tym wolności poszukiwania, otrzymywania i przekazywania informacji i poglądów, na równych zasadach z innymi osobami i poprzez dowolnie wybrane formy komunikacji, zgodnie z definicją zawartą w artykule 2 niniejszej konwencji, między innymi poprzez:

- a) dostarczanie osobom niepełnosprawnym informacji przeznaczonych dla ogółu ludzi, w dostępnych dla nich formach i technologiach, odpowiednio do różnych rodzajów niepełnosprawności, bez opóźnienia i dodatkowych kosztów,
- b) akceptowanie i ułatwianie korzystania przez osoby niepełnosprawne w stosunkach urzędowych z języków migowych, alfabetu Braille'a, komunikacji wspomagającej (augmentatywnej) i alternatywnej oraz wszelkich innych dostępnych środków, sposobów i form komunikowania się wybranych przez osoby niepełnosprawne,
- c) nakłanianie podmiotów prywatnych, które świadczą usługi dla ogółu ludzi, w tym przez internet, do dostarczania informacji i usług w formie dostępnej i użytecznej dla osób niepełnosprawnych,
- d) zachęcanie środków masowego przekazu, w tym dostawców informacji przez internet, do udostępnienia ich usług osobom niepełnosprawnym,
- e) uznanie i popieranie korzystania z języków migowych.

Artykuł 22

Poszanowanie prywatności

1. Żadna osoba niepełnosprawna, bez względu na jej miejsce zamieszkania lub warunki mieszkaniowe, nie może być narażona na samowolną lub bezprawną ingerencję w jej życie prywatne, sprawy rodzinne, dom lub korespondencję, czy innego typu komunikację międzyludzką, ani też na bezprawne zamachy na jej cześć i reputację. Osoby niepełnosprawne mają prawo do ochrony prawnej przed tego rodzaju ingerencjami i zamachami.
2. Państwa Strony chronią poufność informacji osobistych, dotyczących zdrowia i rehabilitacji osób niepełnosprawnych, na równych zasadach z innymi osobami.

Artykuł 23

Poszanowanie domu i rodziny

1. Państwa Strony podejmują efektywne i odpowiednie środki w celu likwidacji dyskryminacji osób niepełnosprawnych we wszystkich sprawach dotyczących małżeństwa, rodziny, rodzicielstwa i związków, na równych zasadach z innymi osobami, w taki sposób, aby zapewnić:
 - a) uznanie prawa wszystkich osób niepełnosprawnych będących w odpowiednim wieku do zawarcia małżeństwa i założenia rodziny, na podstawie swobodnie wyrażonej i pełnej zgody przyszłych małżonków,

- b) uznanie praw osób niepełnosprawnych do podejmowania swobodnych i odpowiedzialnych decyzji o liczbie i czasie urodzenia dzieci oraz do dostępu do dostosowanych do wieku informacji i edukacji dotyczących reprodukcji i planowania rodziny, a także do środków umożliwiających im korzystanie z tych praw,
 - c) zachowanie zdolności rozrodczych przez osoby niepełnosprawne, w tym przez dzieci, na równych zasadach z innymi osobami.
2. Państwa Strony gwarantują prawa i obowiązki osób niepełnosprawnych w zakresie opieki nad dziećmi, kurateli, powiernictwa, adopcji lub podobnych instytucji, jeśli takie instytucje przewiduje ustawodawstwo krajowe; we wszystkich przypadkach nadrzędne jest dobro dziecka. Państwa Strony zapewniają osobom niepełnosprawnym odpowiednią pomoc w wykonywaniu obowiązków związanych z wychowywaniem dzieci.
3. Państwa Strony zapewniają dzieciom niepełnosprawnym równe prawa w zakresie życia rodzinnego. Mając na uwadze realizację tych praw i w celu zapobiegania ukrywaniu, porzucaniu, zaniedbywaniu i segregacji dzieci niepełnosprawnych, Państwa Strony dostarczają odpowiednio wcześnie wszechstronne informacje, usługi i pomoc dzieciom niepełnosprawnym i ich rodzinom.

4. Państwa Strony zapewniają, aby dziecko nie było odłączane od rodziców bez ich zgody, z wyjątkiem sytuacji, kiedy właściwe władze, podlegające kontroli sądowej, postanowią, zgodnie z obowiązującym prawem i procedurami, że takie odłączenie jest konieczne ze względu na najlepszy interes dziecka. W żadnym przypadku nie można odłączać dziecka od rodziców z powodu jego niepełnosprawności lub niepełnosprawności jednego lub obojga rodziców.
5. W przypadku, gdy najbliższa rodzina nie jest w stanie sprawować opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym, Państwa Strony podejmują wszelkie wysiłki, aby zapewnić alternatywną opiekę przez dalszą rodzinę, a jeżeli okaże się to niemożliwe, opiekę w środowisku rodzinnym w ramach społeczności.

Artykuł 24

Edukacja

1. Państwa Strony uznają prawo osób niepełnosprawnych do edukacji. W celu realizacji tego prawa bez dyskryminacji i na zasadach równych szans, Państwa Strony zapewniają integracyjny system kształcenia na wszystkich poziomach edukacji i możliwość uczenia się przez całe życie, zmiierzające do:
 - a) pełnego rozwoju potencjału ludzkiego oraz poczucia godności i własnej wartości, a także wzmocnienia poszanowania praw człowieka, podstawowych wolności i różnorodności ludzkiej,

- b) rozwijania przez osoby niepełnosprawne ich osobowości, talentów i kreatywności, a także zdolności umysłowych i fizycznych, przy pełnym wykorzystaniu ich możliwości,
- c) umożliwienia osobom niepełnosprawnym efektywnego uczestnictwa w wolnym społeczeństwie.

2. Realizując to prawo, Państwa Strony zapewniają, aby:

- a) osoby niepełnosprawne nie były wykluczane z powszechnego systemu edukacji ze względu na niepełnosprawność, a także, aby dzieci niepełnosprawne nie były wykluczane, ze względu na niepełnosprawność, z bezpłatnego i obowiązkowego nauczania na poziomie podstawowym lub z nauczania na poziomie średnim,
- b) osoby niepełnosprawne miały dostęp do integracyjnego, bezpłatnego nauczania wysokiej jakości, na poziomie podstawowym i średnim, na równych zasadach z innymi osobami, w społecznościach, w których żyją,
- c) wprowadzane były racjonalne usprawnienia, zgodnie z indywidualnymi potrzebami,
- d) osoby niepełnosprawne uzyskiwały niezbędne wsparcie, w ramach powszechnego systemu edukacji, celem ułatwienia ich skutecznego kształcenia,
- e) zapewnić skuteczne środki zindywidualizowanego wsparcia w środowisku, które maksymalizuje rozwój edukacyjny i społeczny, zgodnie z celem pełnej integracji.

3. Państwa Strony umożliwiają osobom niepełnosprawnym zdobycie umiejętności życiowych i społecznych, aby ułatwić im pełny i równy udział w edukacji i w życiu społecznym.

W tym celu Państwa Strony podejmują odpowiednie środki, w tym:

- a) ułatwiają naukę pisma Braille'a, pisma alternatywnego, wspomagających (augmentatywnych) i alternatywnych sposobów, środków i form komunikacji i orientacji oraz umiejętności poruszania się, a także ułatwiają wzajemne wsparcie udzielane przez osoby niepełnosprawne i doradztwo,
- b) ułatwiają naukę języka migowego i popierają tożsamość językową społeczności osób głuchych,
- c) zapewniają, aby edukacja osób, w szczególności dzieci, które są niewidome, głuche lub głuchoniewidome była prowadzona w najodpowiedniejszych językach i przy pomocy zindywidualizowanych sposobów i środków komunikacji, a także w środowisku, które maksymalizuje rozwój edukacyjny i społeczny.

4. Aby wesprzeć realizację tego prawa, Państwa Strony podejmują odpowiednie środki w celu zatrudnienia nauczycieli, w tym nauczycieli niepełnosprawnych, którzy mają kwalifikacje w zakresie używania języka migowego lub alfabetu Braille'a, oraz w celu wyszkolenia specjalistów i personelu pracujących na wszystkich szczeblach edukacji. Takie szkolenie obejmuje wiedzę na temat problemów niepełnosprawności i korzystanie ze wspomagających (augmentatywnych) i alternatywnych sposobów, środków i form komunikacji, technik i materiałów edukacyjnych, w celu wspierania osób niepełnosprawnych.

5. Państwa Strony zapewniają osobom niepełnosprawnym dostęp do powszechnego szkolnictwa wyższego, szkolenia zawodowego, kształcenia dorosłych i uczenia się przez całe życie, bez dyskryminacji i na równych zasadach z innymi osobami. W tym celu Państwa Strony zapewniają racjonalne usprawnienia dla osób niepełnosprawnych.

Artykuł 25

Zdrowie

Państwa Strony uznają, że osoby niepełnosprawne mają prawo do korzystania z najwyższego osiągalnego poziomu ochrony zdrowia, bez dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność. Państwa Strony podejmują wszelkie odpowiednie środki w celu zapewnienia osobom niepełnosprawnym dostępu do usług zdrowotnych uwzględniających szczególne wymogi związane z płcią, w tym do rehabilitacji zdrowotnej. W szczególności, Państwa Strony:

- a) zapewniają osobom niepełnosprawnym taki sam jak w przypadku innych osób zakres, jakość i standard bezpłatnej lub świadczonej po przystępnych cenach opieki zdrowotnej i programów zdrowotnych, w tym w zakresie zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego oraz adresowanych do całej populacji programów w zakresie zdrowia publicznego,
- b) zapewniają te usługi zdrowotne, które są potrzebne osobom niepełnosprawnym ze względu na ich niepełnosprawność, w tym wczesne rozpoznawanie i leczenie, jeżeli jest potrzebne, a także usługi mające na celu ograniczenie i zapobieganie dalszej niepełnosprawności, w tym wśród dzieci i osób starszych,

- c) zapewniają świadczenie tych usług zdrowotnych, możliwie blisko społeczności, w których żyją osoby niepełnosprawne, w tym na obszarach wiejskich,
- d) zobowiązują osoby wykonujące zawody medyczne do zapewniania osobom niepełnosprawnym, w tym na podstawie swobodnie wyrażonej i świadomej zgody, opieki takiej samej jakości jak innym osobom poprzez, między innymi, podnoszenie świadomości w zakresie praw człowieka, godności, niezależności i potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez szkolenia i rozpowszechnianie norm etycznych w publicznej i prywatnej opiece zdrowotnej,
- e) zakazują dyskryminacji osób niepełnosprawnych w zakresie ubezpieczenia zdrowotnego, a także ubezpieczenia na życie, jeśli takie ubezpieczenie jest dozwolone przez ustawodawstwo krajowe, zaś ubezpieczenia te zapewniane są w sposób sprawiedliwy i rozsądny,
- f) zapobiegają dyskryminacyjnym przypadkom odmowy udzielenia, ze względu na niepełnosprawność, opieki zdrowotnej lub usług zdrowotnych, albo pożywienia i płynów.

Artykuł 26
Habilitacja i rehabilitacja

1. Państwa Strony podejmują skuteczne i odpowiednie środki, uwzględniając wzajemne wsparcie udzielane sobie przez osoby niepełnosprawne, w celu umożliwienia osobom niepełnosprawnym uzyskania i utrzymania możliwie największej niezależności, pełnych zdolności fizycznych, umysłowych, społecznych i zawodowych oraz pełnej integracji i udziału we wszystkich aspektach życia społecznego. W tym celu, Państwa Strony organizują, wzmacniają i rozwijają usługi i programy w zakresie wszechstronnej habilitacji i rehabilitacji, w szczególności w obszarze zdrowia, zatrudnienia, edukacji i usług socjalnych, w taki sposób, aby te usługi i programy:
 - a) były dostępne od możliwie najwcześniejszego etapu i były oparte na multidyscyplinarnej ocenie indywidualnych potrzeb i możliwości,
 - b) wspierały uczestnictwo i integrację w społeczności oraz włączenie we wszystkie aspekty życia społecznego, były dobrowolne i dostępne dla osób niepełnosprawnych możliwie blisko ich społeczności, w tym na obszarach wiejskich,
2. Państwa Strony wspierają rozwój szkolenia wstępnego i ustawicznego specjalistów i personelu pracującego w usługach habilitacji i rehabilitacji.
3. Państwa Strony promują dostępność, znajomość i korzystanie z urządzeń i technologii wspomagających, zaprojektowanych dla osób niepełnosprawnych, w zakresie habilitacji i rehabilitacji.

Artykuł 27
Praca i zatrudnienie

1. Państwa Strony uznają prawo osób niepełnosprawnych do pracy, na równych zasadach z innymi osobami; obejmuje to prawo do możliwości pozyskiwania środków na życie poprzez pracę swobodnie wybraną lub przyjętą na rynku pracy oraz w otwartym, integracyjnym i dostępnym dla osób niepełnosprawnych środowisku pracy. Państwa Strony chronią i wspierają realizację prawa do pracy, również tych osób, które w okresie zatrudnienia utraciły pełną sprawność, poprzez podjęcie odpowiednich kroków, w tym na drodze ustawodawczej, między innymi w celu:
 - a) zakazania dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność w odniesieniu do wszelkich kwestii dotyczących wszystkich form zatrudnienia, w tym w zakresie warunków rekrutacji, przyjmowania do pracy i zatrudnienia, kontynuacji zatrudnienia, awansu zawodowego oraz bezpiecznych i higienicznych warunków pracy,
 - b) ochrony praw osób niepełnosprawnych, na równych zasadach z innymi osobami, do sprawiedliwych i korzystnych warunków pracy, w tym do równych szans i jednakowego wynagrodzenia za pracę jednakowej wartości, bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, włączając w to ochronę przed molestowaniem i zadośćuczynienie za doznane krzywdy,

- c) zapewnienia osobom niepełnosprawnym możliwości korzystania z prawa do pracy i z prawa do organizowania się w związki zawodowe, na równych zasadach z innymi osobami,
- d) umożliwienia osobom niepełnosprawnym skutecznego dostępu do powszechnych programów poradnictwa technicznego i zawodowego, usług pośrednictwa pracy oraz szkolenia zawodowego i kształcenia ustawicznego,
- e) popierania możliwości zatrudnienia i rozwoju zawodowego osób niepełnosprawnych na rynku pracy oraz pomocy w znalezieniu, uzyskaniu i utrzymaniu zatrudnienia oraz powrocie do zatrudnienia,
- f) popierania możliwości pracy na własny rachunek, przedsiębiorczości, rozwoju spółdzielni i zakładania własnego przedsiębiorstwa,
- g) zatrudniania osób niepełnosprawnych w sektorze publicznym,
- h) popierania zatrudniania osób niepełnosprawnych w sektorze prywatnym, poprzez odpowiednią politykę i środki, które mogą obejmować programy działań pozytywnych, zachęty i inne środki,
- i) zapewnienia wprowadzania racjonalnych usprawnień dla osób niepełnosprawnych w miejscu pracy,

- j) popierania zdobywania przez osoby niepełnosprawne doświadczenia zawodowego na otwartym rynku pracy,
 - k) popierania programów rehabilitacji zawodowej, utrzymania pracy i powrotu do pracy, adresowanych do osób niepełnosprawnych.
2. Państwa Strony gwarantują, że osoby niepełnosprawne nie mogą być trzymane w niewoli lub w poddaństwie i są chronione, na równych zasadach z innymi osobami, przed pracą przymusową lub obowiązkową.

Artykuł 28

Odpowiedni poziom życia i ochrona socjalna

1. Państwa Strony uznają prawo osób niepełnosprawnych do odpowiedniego poziomu życia ich samych i ich rodzin, włączając w to odpowiednie wyżywienie, odzież i mieszkanie oraz do stałego polepszania warunków życia, i podejmują odpowiednie kroki w celu zagwarantowania i popierania realizacji tego prawa bez dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność.

2. Państwa Strony uznają prawo osób niepełnosprawnych do ochrony socjalnej i do korzystania z tego prawa bez dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność oraz podejmują odpowiednie kroki w celu zagwarantowania i popierania realizacji tego prawa, włączając w to środki w celu zapewnienia osobom niepełnosprawnym:
- a) równego dostępu do usług w zakresie dostarczania czystej wody oraz do odpowiednich i przystępnych cenowo usług, urządzeń i innego rodzaju pomocy w zaspokajaniu potrzeb związanych z niepełnosprawnością, po przystępnych cenach,
 - b) w szczególności niepełnosprawnym kobietom i dziewczętom oraz niepełnosprawnym osobom w starszym wieku, dostępu do ochrony socjalnej i programów ograniczania ubóstwa,
 - c) i ich rodzinom, żyjącym w ubóstwie, dostępu do pomocy państwa w pokrywaniu wydatków związanych z niepełnosprawnością, w tym wydatków na odpowiednie szkolenia, doradztwo, pomoc finansową i opiekę zastępczą,
 - d) dostępu do mieszkań komunalnych,
 - e) równego dostępu do programów i świadczeń emerytalnych.

Artykuł 29

Uczestnictwo w życiu politycznym i publicznym

Państwa Strony gwarantują osobom niepełnosprawnym prawa polityczne i możliwość korzystania z nich, na równych zasadach z innymi osobami oraz zobowiązują się do:

- a) zapewnienia osobom niepełnosprawnym możliwości efektywnego i pełnego uczestnictwa w życiu politycznym i publicznym, na równych zasadach z innymi osobami, bezpośrednio lub za pośrednictwem swobodnie wybranych przedstawicieli, włączając w to prawo i możliwość korzystania z czynnego i biernego prawa wyborczego, między innymi poprzez:
- (i) zapewnienie odpowiednich, dostępnych i zrozumiałych procedur wyborczych, urządzeń i materiałów związanych z głosowaniem,
 - (ii) ochronę praw osób niepełnosprawnych do tajnego głosowania w wyborach i referendach publicznych bez zastraszania, a także do kandydowania w wyborach, efektywnego sprawowania urzędu i pełnienia wszelkich funkcji publicznych na wszystkich szczeblach administracji, ułatwianie, w stosownych przypadkach, korzystania ze wspomagających i nowych technologii,
 - (iii) gwarancje swobodnego wyrażania woli przez osoby niepełnosprawne występujące jako wyborcy i, w tym celu, tam gdzie to konieczne, zezwalanie osobom niepełnosprawnym, na ich życzenie, na korzystanie przy głosowaniu z pomocy wybranej przez nie osoby,

- b) aktywnego promowania środowiska, w którym osoby niepełnosprawne mogą efektywnie i w pełni uczestniczyć w kierowaniu sprawami publicznymi, bez dyskryminacji i na równych zasadach z innymi osobami, i zachęcanie ich do uczestnictwa w życiu publicznym, w tym do:
- (i) udziału w organizacjach pozarządowych i stowarzyszeniach uczestniczących w życiu publicznym i politycznym kraju, a także w działalności partii politycznych i administrowaniu nimi,
 - (ii) tworzenia organizacji osób niepełnosprawnych w celu reprezentowania osób niepełnosprawnych na szczeblu międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym oraz przystępowania do takich organizacji.

Artykuł 30

Uczestnictwo w życiu kulturalnym, rekreacji, wypoczynku i sporcie

1. Państwa Strony uznają prawo osób niepełnosprawnych do udziału, na równych zasadach z innymi osobami, w życiu kulturalnym i podejmują wszelkie odpowiednie środki w celu zapewnienia osobom niepełnosprawnym dostępu do:
- a) materiałów dotyczących kultury w dostępnych dla nich formach,
 - b) programów telewizyjnych, filmów, teatru i innego rodzaju działalności kulturalnej, w dostępnych dla nich formach,

- c) miejsc związanych z działalnością lub usługami kulturalnymi, takich jak teatry, muzea, kina, biblioteki i usługi turystyczne oraz, w miarę możliwości, mają dostęp do zabytków i miejsc ważnych dla kultury narodowej.
2. Państwa Strony podejmują odpowiednie środki w celu zapewnienia osobom niepełnosprawnym możliwości rozwoju i wykorzystywania potencjału twórczego, artystycznego i intelektualnego, nie tylko dla własnej korzyści, ale także dla wzbogacenia społeczeństwa.
 3. Państwa Strony podejmują odpowiednie kroki, zgodne z prawem międzynarodowym, aby przepisy chroniące prawa autorskie nie stanowiły nieuzasadnionej lub dyskryminacyjnej bariery w dostępie osób niepełnosprawnych do materiałów w dziedzinie kultury.
 4. Osoby niepełnosprawne mają prawo, na równych warunkach z innymi osobami, do uznania ich szczególnej tożsamości kulturowej i językowej, w tym języków migowych i kultury osób głuchych, a także do uzyskania wsparcia w tym zakresie.
 5. W celu umożliwienia osobom niepełnosprawnym udziału, na równych zasadach z innymi osobami, w działalności rekreacyjnej, wypoczynkowej i sportowej, Państwa Strony podejmują odpowiednie środki w celu:
 - a) zachęcania osób niepełnosprawnych do udziału, w możliwie najszerszym zakresie, w powszechnej działalności sportowej na wszystkich poziomach i popierania tego udziału,

- b) zapewnienia osobom niepełnosprawnym możliwości organizacji i rozwoju działalności sportowej i rekreacyjnej uwzględniającej niepełnosprawność oraz możliwości udziału w takiej działalności i, w tym celu, zachęcania do zapewniania, na równych zasadach z innymi osobami, odpowiedniego instruktażu, szkolenia i zasobów,
- c) zapewnienia osobom niepełnosprawnym dostępu do miejsc uprawiania sportu, rekreacji i turystyki,
- d) zapewnienia dzieciom niepełnosprawnym dostępu, na równych zasadach z innymi dziećmi, do udziału w zabawie, rekreacji i wypoczynku oraz działalności sportowej, włączając taką działalność w ramy systemu szkolnego,
- e) zapewnienia osobom niepełnosprawnym dostępu do usług świadczonych przez organizatorów działalności w zakresie rekreacji, turystyki, wypoczynku i sportu.

Artykuł 31

Statystyka i gromadzenie danych

1. Państwa Strony zobowiązują się gromadzić odpowiednie informacje, w tym dane statystyczne i pochodzące z badań, które umożliwią im formułowanie i wdrażanie polityki wprowadzającej w życie niniejszą konwencję. Proces zbierania i przechowywania tych informacji jest zgodny z:
 - a) prawnie określonymi gwarancjami, w tym z ustawodawstwem w zakresie ochrony danych, w celu zagwarantowania poufności i poszanowania prywatności osób niepełnosprawnych,

- b) przyjętymi na szczeblu międzynarodowym normami w zakresie ochrony praw człowieka i podstawowych wolności oraz zasadami etycznymi w zakresie zbierania danych statystycznych i korzystania z nich.
2. Informacje zbierane zgodnie z niniejszym artykułem są odpowiednio segregowane i służą pomocą w ocenie realizacji przez Państwa Strony zobowiązań wynikających z niniejszej konwencji oraz w rozpoznawaniu i likwidowaniu barier, które napotykają osoby niepełnosprawne przy korzystaniu z przysługujących im praw.
3. Państwa Strony przyjmują odpowiedzialność za rozpowszechnianie danych statystycznych oraz zapewniają ich dostępność dla osób niepełnosprawnych i innych osób.

Artykuł 32

Współpraca międzynarodowa

1. Państwa Strony uznają znaczenie współpracy międzynarodowej i jej promowania dla wspierania krajowych wysiłków na rzecz realizacji celów niniejszej konwencji oraz podejmą odpowiednie i efektywne środki w tym celu, razem z innymi państwami i, jeżeli to właściwe, w partnerstwie z odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi i regionalnymi oraz społeczeństwem obywatelskim, w szczególności z organizacjami osób niepełnosprawnych. Takie środki mogą między innymi obejmować:
 - a) zapewnienie integracyjnego charakteru współpracy międzynarodowej, w tym międzynarodowych programów rozwoju, i jej dostępności dla osób niepełnosprawnych,

- b) ułatwianie i wspieranie budowania potencjału, w tym poprzez wymianę i udostępnianie informacji, doświadczeń, programów szkoleniowych i najlepszych praktyk,
 - c) ułatwianie współpracy w zakresie badań i dostępu do wiedzy naukowo-technicznej,
 - d) zapewnianie, jeżeli to właściwe, pomocy technicznej i ekonomicznej, w tym poprzez ułatwianie dostępu i dzielenie się technologiami dotyczącymi dostępności i wspomaganie oraz poprzez transfer technologii.
2. Postanowienia niniejszego artykułu pozostają bez uszczerbku dla obowiązku każdego Państwa Strony do wypełniania jego zobowiązań wynikających z niniejszej konwencji.

Artykuł 33

Wdrażanie i monitorowanie na szczeblu krajowym

1. Państwa Strony, zgodnie ze swoim systemem organizacyjnym, wyznaczają w ramach rządu jeden lub więcej punktów kontaktowych w sprawach dotyczących wdrażania niniejszej konwencji, poświęcając należytą uwagę ustanowieniu lub wyznaczeniu mechanizmu koordynacji w ramach rządu, w celu ułatwienia działań związanych z wdrażaniem konwencji w różnych sektorach i na różnych szczeblach.

2. Państwa Strony, zgodnie ze swoim systemem prawnym i administracyjnym, utrzymują, wzmacniają, wyznaczają lub ustanawiają strukturę, obejmującą jeden lub więcej niezależnych mechanizmów, zależnie od potrzeb, w celu popierania, ochrony i monitorowania wdrażania niniejszej konwencji. Wyznaczając lub ustanawiając taki mechanizm, Państwa Strony uwzględniają zasady dotyczące statusu i funkcjonowania krajowych instytucji zajmujących się ochroną i popieraniem praw człowieka.
3. Społeczeństwo obywatelskie, w szczególności osoby niepełnosprawne i reprezentujące je organizacje, są włączone w proces monitorowania i w pełni w nim uczestniczą.

Artykuł 34

Komitet ds. Praw Osób Niepełnosprawnych

1. Ustanawia się Komitet ds. Praw Osób Niepełnosprawnych (zwany dalej „Komitetem”), który sprawuje funkcje wymienione poniżej.
2. W chwili wejścia w życie niniejszej konwencji Komitet będzie się składać z dwunastu ekspertów. Po dodatkowych sześćdziesięciu ratyfikacjach lub przystąpieniach do konwencji liczba członków Komitetu wzrośnie o sześć, osiągając maksymalną liczbę osiemnastu członków.

3. Członkowie Komitetu działają we własnym imieniu, mają wysokie kwalifikacje moralne oraz uznane kompetencje i doświadczenie w dziedzinie objętej zakresem niniejszej konwencji. Przy nominowaniu kandydatów Państwa Strony proszone są o poświęcenie należytej uwagi postanowieniom artykułu 4 ustęp 3 niniejszej konwencji.
4. Członkowie Komitetu są wybierani przez Państwa Strony, z uwzględnieniem sprawiedliwej reprezentacji geograficznej, reprezentacji różnych form cywilizacji i głównych systemów prawnych, zrównoważonej reprezentacji obu płci i uczestnictwa ekspertów niepełnosprawnych.
5. Członkowie Komitetu są wybierani w tajnym głosowaniu, z listy osób nominowanych przez Państwa Strony spośród swoich obywateli, na posiedzeniach Konferencji Państw Stron. Na posiedzeniach tych, dla których kworum wynosi dwie trzecie liczby Państw Stron, do Komitetu wybrane zostają osoby, które uzyskają największą liczbę głosów i absolutną większość głosów obecnych i głosujących przedstawicieli Państw Stron.

6. Pierwsze wybory odbędą się nie później niż w terminie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej konwencji. Co najmniej na cztery miesiące przed terminem każdego wyborów Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych kieruje do Państw Stron pisemne zaproszenie do zgłaszania, w ciągu dwóch miesięcy, kandydatów na członków Komitetu. Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych sporządza listę, w porządku alfabetycznym, wszystkich zgłoszonych w ten sposób kandydatów, ze wskazaniem Państw, które ich zgłosiły, oraz przedkłada ją Państwom Stronom niniejszej konwencji.
7. Członkowie Komitetu są wybierani na cztery lata. Mogą oni być ponownie wybrani jeden raz. Jednakże mandat sześciu spośród członków wybranych w pierwszych wyborach wygasa po upływie dwóch lat; niezwłocznie po pierwszych wyborach nazwiska tych sześciu członków są wybrane drogą losowania przez przewodniczącego posiedzenia, o którym mowa w ustępie 5 niniejszego artykułu.
8. Wybór dodatkowych sześciu członków dokonywany jest przy okazji regularnych wyborów, zgodnie z odpowiednimi postanowieniami niniejszego artykułu.

9. W przypadku śmierci członka Komitetu lub gdy rezygnuje on, lub oświadcza, że z jakiegokolwiek innej przyczyny nie jest w stanie dłużej wykonywać swoich obowiązków, Państwo Strona, które wysunęło kandydaturę tego członka wyznacza innego eksperta posiadającego kwalifikacje i spełniającego wymogi określone w odpowiednich postanowieniach niniejszego artykułu, aby pełnił funkcję przez okres pozostały do zakończenia kadencji.
10. Komitet ustanawia własny regulamin wewnętrzny.
11. Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych zapewnia niezbędny personel i ułatwienia konieczne do skutecznego wykonywania funkcji Komitetu przewidzianych w niniejszej konwencji oraz zwołuje jego pierwsze posiedzenie.
12. Członkowie Komitetu ustanowionego na mocy niniejszej konwencji otrzymują, za zgodą Zgromadzenia Ogólnego, honorarium z funduszy Organizacji Narodów Zjednoczonych, na zasadach i warunkach, ustalonych przez Zgromadzenie Ogólne, uwzględniając wagę zadań Komitetu.
13. Członkowie Komitetu korzystają z ułatwień, przywilejów i immunitetów, jakie przysługują ekspertom działającym z ramienia Organizacji Narodów Zjednoczonych, zgodnie z postanowieniami odpowiednich rozdziałów konwencji dotyczącej przywilejów i immunitetów Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 35

Sprawozdania przedkładane przez Państwa Strony

1. Każde Państwo Strona przedkłada Komitetowi, za pośrednictwem Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych, szczegółowe sprawozdanie dotyczące środków podjętych w celu realizacji zobowiązań wynikających z niniejszej konwencji oraz postępu dokonanego w tym zakresie, w terminie dwóch lat od daty wejścia w życie niniejszej konwencji w stosunku do danego Państwa Strony.
2. Następnie Państwa Strony składają kolejne sprawozdania przynajmniej co cztery lata oraz wówczas, gdy Komitet o to wystąpi.
3. Komitet ustala wszelkie wytyczne dotyczące treści sprawozdań.
4. Państwo Strona, po przedłożeniu Komitetowi szczegółowego sprawozdania wstępnego, w kolejnych sprawozdaniach nie jest zobowiązane do powtarzania wcześniej udzielonych informacji. Państwa Strony proszone są o rozważenie możliwości przygotowywania sprawozdania w otwartej i przejrzystej procedurze oraz proszone są o poświęcenie należytej uwagi postanowieniom artykułu 4 ustęp 3 niniejszej konwencji.
5. Sprawozdania mogą wskazywać czynniki i trudności wpływające na stopień realizacji zobowiązań wynikających z niniejszej konwencji.

Artykuł 36
Rozpatrywanie sprawozdań

1. Każde sprawozdanie rozpatrywane jest przez Komitet, który formułuje w stosunku do sprawozdania uwagi i zalecenia ogólne, jakie uznaje za właściwe i przekazuje je zainteresowanemu Państwu Stronie. Państwo Strona może odpowiedzieć Komitetowi, przekazując mu informacje, jakie uzna za stosowne. Komitet może zwrócić się do Państw Stron z prośbą o dalsze informacje dotyczące wdrażania niniejszej konwencji.
2. Jeśli Państwo Strona znacznie spóźnia się z przedłożeniem sprawozdania, Komitet może powiadomić dane Państwo Stronę o potrzebie zbadania wdrażania niniejszej konwencji przez to Państwo Stronę na podstawie rzetelnych informacji dostępnych Komitetowi, o ile odpowiednie sprawozdanie nie zostanie przedłożone w ciągu trzech miesięcy od daty powiadomienia. Komitet zwraca się do danego Państwa Strony z prośbą o udział w takim badaniu. Jeżeli w odpowiedzi na to Państwo Strona przedłoży odpowiednie sprawozdanie, stosuje się postanowienia ustępu 1 niniejszego artykułu.
3. Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych udostępnia sprawozdania wszystkim Państwom Stronom.

4. Państwa Strony udostępniają swoje sprawozdania opinii publicznej w swoich krajach oraz ułatwiają dostęp do uwag i ogólnych zaleceń dotyczących tych sprawozdań.
5. Jeżeli Komitet uzna to za właściwe, może przesłać sprawozdania Państw Stron wyspecjalizowanym agencjom, funduszom i programom Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz innym właściwym organom, na zawartą w tych sprawozdaniach prośbę lub zgodnie ze wskazaniem potrzeby uzyskania porady technicznej lub pomocy, wraz z ewentualnymi uwagami i zaleceniami Komitetu dotyczącymi takich próśb lub wskazań.

Artykuł 37

Współpraca między Państwami Stronami a Komitetem

1. Każde Państwo Strona współpracuje z Komitetem i udziela jego członkom pomocy w sprawowaniu ich mandatu.
2. W kontaktach z Państwami Stronami Komitet poświęca należytą uwagę metodom i sposobom zwiększania zdolności krajowych w zakresie wdrażania niniejszej konwencji, w tym poprzez współpracę międzynarodową.

Artykuł 38

Stosunki Komitetu z innymi organami

W celu sprzyjania skutecznemu wdrażaniu niniejszej konwencji i zachęcania do współpracy międzynarodowej w dziedzinie objętej zakresem niniejszej konwencji:

- a) wyspecjalizowane agencje i inne organy Organizacji Narodów Zjednoczonych mają prawo być reprezentowane przy rozpatrywaniu wykonywania tych postanowień niniejszej konwencji, które objęte są ich mandatem. Komitet może zwracać się do wyspecjalizowanych agencji i innych właściwych organów, które uzna za odpowiednie, o specjalistyczną poradę na temat stosowania konwencji w obszarach leżących w zakresie ich mandatu. Komitet może zwracać się do wyspecjalizowanych agencji i innych organów Organizacji Narodów Zjednoczonych o przedłożenie sprawozdań na temat stosowania konwencji w obszarach należących do zakresu ich działań,
- b) w ramach sprawowania swojego mandatu, w stosownych przypadkach, Komitet prowadzi konsultacje z innymi odpowiednimi organami powołanymi przez umowy międzynarodowe dotyczące praw człowieka, w celu zapewnienia spójności odpowiednich wytycznych dotyczących przedkładania sprawozdań, uwag i ogólnych zaleceń oraz w celu unikania dublowania i pokrywania się realizowanych przez nie funkcji.

Artykuł 39
Sprawozdanie Komitetu

Co dwa lata Komitet składa sprawozdanie ze swojej działalności Zgromadzeniu Ogólnemu oraz Radzie Gospodarczo-Społecznej, a także może przekazywać uwagi i ogólne zalecenia wynikające z badania sprawozdań i informacji otrzymywanych od Państw Stron. Takie uwagi i ogólne zalecenia dołączone są do sprawozdania Komitetu, wraz z ewentualnymi uwagami Państw Stron.

Artykuł 40
Konferencja Państw Stron

1. Państwa Strony spotykają się regularnie na Konferencji Państw Stron, w celu rozważenia każdej sprawy związanej z wdrażaniem niniejszej konwencji.
2. Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych zwołuje Konferencję Państw Stron nie później niż w terminie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej konwencji. Kolejne posiedzenia są zwoływane przez Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych co dwa lata lub zgodnie z decyzją Konferencji Państw Stron.

Artykuł 41
Depozytariusz

Depozytariuszem niniejszej konwencji jest Sekretarz Generalny Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 42
Podpisanie

Niniejsza konwencja będzie otwarta do podpisu dla wszystkich państw i dla organizacji integracji regionalnej w siedzibie Organizacji Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku od dnia 30 marca 2007 roku.

Artykuł 43
Zgoda na związanie się Konwencją

Niniejsza konwencja podlega ratyfikacji przez Państwa Sygnatariuszy i formalnemu zatwierdzeniu przez organizacje integracji regionalnej, które ją podpisały. Jest ona otwarta do przystąpienia dla każdego państwa lub każdej organizacji integracji regionalnej, która nie podpisała konwencji.

Artykuł 44

Organizacje integracji regionalnej

1. „Organizacja integracji regionalnej” oznacza organizację powołaną przez suwerenne państwa danego regionu, której państwa członkowskie przekazały kompetencje w zakresie spraw regulowanych przez niniejszą Konwencję. W dokumencie formalnego zatwierdzenia lub przystąpienia organizacje takie deklarują zakres kompetencji w sprawach regulowanych przez niniejszą Konwencję. Następnie informują one depozytariusza o wszelkich istotnych zmianach zakresu swoich kompetencji.
2. Odniesienia do „Państw Stron” w niniejszej konwencji stosuje się do takich organizacji, w granicach ich kompetencji.
3. Do celów artykułu 45 ustęp 1 oraz artykułu 47 ustępy 2 i 3 nie jest uwzględniany jakikolwiek dokument złożony przez organizację integracji regionalnej.

4. Organizacje integracji regionalnej, w sprawach należących do ich kompetencji, mogą korzystać z przysługującego im prawa głosu na Konferencji Państw Stron, dysponując liczbą głosów równą liczbie państw członkowskich tych organizacji będących stronami niniejszej konwencji. Organizacja taka nie może korzystać z prawa głosu, jeżeli którekolwiek z jej państw członkowskich korzysta ze swego prawa głosu i odwrotnie.

Artykuł 45

Wejście w życie

1. Niniejsza konwencja wchodzi w życie trzydziestego dnia od dnia złożenia dwudziestego dokumentu ratyfikacyjnego lub dokumentu przystąpienia.
2. Dla wszystkich państw lub organizacji integracji regionalnej ratyfikujących, formalnie zatwierdzających lub przystępujących do niniejszej konwencji po złożeniu dwudziestego dokumentu, niniejsza konwencja wchodzi w życie trzydziestego dnia od dnia złożenia przez to państwo lub organizację odpowiedniego dokumentu.

Artykuł 46
Zastrzeżenia

1. Nie są dopuszczalne zastrzeżenia niezgodne z przedmiotem i celem niniejszej konwencji.
2. Zastrzeżenia mogą zostać wycofane w każdej chwili.

Artykuł 47
Poprawki

1. Każde z Państw Stron niniejszej konwencji może zaproponować poprawkę do niniejszej konwencji i przedłożyć ją Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych. Sekretarz Generalny przekazuje każdą zaproponowaną poprawkę Państwom Stronom, z prośbą o powiadomienie go, czy opowiadają się one za zwołaniem konferencji Państw Stron w celu rozważenia propozycji i podjęcia decyzji w jej sprawie. Jeżeli w ciągu czterech miesięcy od daty takiego przekazania przynajmniej jedna trzecia Państw Stron opowie się za zwołaniem konferencji, Sekretarz Generalny zwołuje ją pod auspicjami Organizacji Narodów Zjednoczonych. Każda poprawka przyjęta większością dwóch trzecich głosów Państw Stron obecnych i głosujących jest przedkładana przez Sekretarza Generalnego Zgromadzeniu Ogólnemu do zatwierdzenia, a następnie wszystkim Państwom Stronom do przyjęcia.

2. Poprawka, przyjęta i zatwierdzona zgodnie z ustępem 1 niniejszego artykułu, wchodzi w życie trzydziestego dnia od dnia, kiedy liczba złożonych dokumentów przystąpienia osiągnie dwie trzecie liczby Państw Stron według stanu na dzień przyjęcia poprawki. Następnie poprawka wchodzi w życie w odniesieniu do każdego Państwa Strony trzydziestego dnia od daty złożenia jego dokumentu przyjęcia. Poprawka jest wiążąca tylko w stosunku do Państw Stron, które ją przyjęły.
3. Jeśli Konferencja Państw Stron tak postanowi w drodze konsensusu, poprawka która dotyczy wyłącznie artykułów 39 i 40, przyjęta i zatwierdzona zgodnie z ustępem 1 niniejszego artykułu, wchodzi w życie w stosunku do wszystkich Państw Stron trzydziestego dnia od dnia, kiedy liczba złożonych dokumentów przystąpienia osiągnie dwie trzecie liczby Państw Stron według stanu na dzień przyjęcia poprawki.

Artykuł 48

Wypowiedzenie

Państwo Strona może wypowiedzieć niniejszą Konwencję w drodze pisemnego powiadomienia Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych. Wypowiedzenie wchodzi w życie po upływie jednego roku od daty otrzymania powiadomienia przez Sekretarza Generalnego.

Artykuł 49
Dostępna forma

Tekst niniejszej konwencji jest udostępniany w formach dostępnych dla osób niepełnosprawnych.

Artykuł 50
Teksty autentyczne

Teksty angielski, arabski, chiński, francuski, hiszpański i rosyjski niniejszej konwencji są jednakowo autentyczne.

NA DOWÓD CZEGO niżej podpisani pełnomocnicy, należycie upoważnieni w tym celu przez swoje Rządy, podpisali niniejszą Konwencję.

ZAŁĄCZNIK II

DEKLARACJA W SPRAWIE KOMPETENCJI WSPÓLNOTY EUROPEJSKIEJ W SPRAWACH REGULOWANYCH KONWENCJĄ NARODÓW ZJEDNOCZONYCH O PRAWACH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

(Deklaracja sporządzona na mocy art. 44 ust. 1 konwencji)

W art. 44 ust. 1 Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (zwanej dalej „konwencją”) przewidziano, że organizacje integracji regionalnej w dokumencie formalnego zatwierdzenia lub przystąpienia deklarują zakres kompetencji w sprawach regulowanych przez konwencję.

Do Wspólnoty Europejskiej należą obecnie Królestwo Belgii, Republika Bułgarii, Republika Czeska, Królestwo Danii, Republika Federalna Niemiec, Republika Estońska, Irlandia, Republika Grecka, Królestwo Hiszpanii, Republika Francuska, Republika Włoska, Republika Cypryjska, Republika Łotewska, Republika Litewska, Wielkie Księstwo Luksemburga, Republika Węgierska, Republika Malty, Królestwo Niderlandów, Republika Austrii, Rzeczpospolita Polska, Republika Portugalska, Rumunia, Republika Słowenii, Republika Słowacka, Republika Finlandii, Królestwo Szwecji oraz Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.

Wspólnota Europejska zwraca uwagę na fakt, że na użytek konwencji termin „państwa strony” ma zastosowanie do organizacji integracji regionalnej w granicach ich kompetencji.

W ramach kompetencji Wspólnoty Europejskiej Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych ma zastosowanie do terytoriów, na których stosuje się Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, na warunkach określonych w tym Traktacie, w szczególności w art. 299.

Zgodnie z art. 299 niniejsza deklaracja nie dotyczy tych terytoriów państw członkowskich, do których wyżej wymieniony Traktat nie ma zastosowania, i pozostaje bez uszczerbku dla wszelkich aktów i stanowisk przyjętych na mocy konwencji przez zainteresowane państwa członkowskie w imieniu i w interesie takich terytoriów.

Zgodnie z art. 44 ust. 1 konwencji, w niniejszej deklaracji wskazano kompetencje przekazane Wspólnocie przez państwa członkowskie na mocy Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską w dziedzinach objętych konwencją.

Zakres i sposób wykonywania kompetencji przez Wspólnotę z natury rzeczy podlega ciągłym zmianom, Wspólnota będzie zatem w miarę potrzeb uzupełniać lub zmieniać niniejszą deklarację zgodnie z art. 44 ust. 1 konwencji.

W niektórych sprawach Wspólnota Europejska ma kompetencje wyłączne, w innych zaś dzieli je z państwami członkowskimi. Państwa członkowskie mają kompetencje we wszystkich sprawach, w których nie przekazały kompetencji Wspólnocie Europejskiej.

Obecnie:

1. Wspólnota ma kompetencje wyłączne w zakresie zgodności pomocy państwa ze wspólnym rynkiem i ze wspólną taryfą celną.

Jeżeli postanowienia konwencji wpływają na prawo wspólnotowe, Wspólnocie Europejskiej przysługuje wyłączna kompetencja w zakresie przyjęcia takich obowiązków w odniesieniu do własnej administracji publicznej. W związku z tym Wspólnota oświadcza, że odpowiada za nabór, warunki pełnienia służby, wynagrodzenie, szkolenie itp. urzędników nie pochodzących z wyboru – na mocy regulaminu pracowniczego i jego przepisów wykonawczych¹.

¹ Rozporządzenie Rady (EWG, Euratom, EWWiS) nr 259/68 z dnia 29 lutego 1968 r. ustanawiające regulamin pracowniczy urzędników Wspólnot Europejskich i warunki zatrudnienia innych pracowników Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 56 z 4.3.1968, s. 1).

2. Wspólnota dzieli kompetencje z państwami członkowskimi w następujących obszarach: działania służące zwalczaniu dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność; swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitału; rolnictwo, transport kolejowy, drogowy, morski i lotniczy, podatki, rynek wewnętrzny, równe płace dla pracujących kobiet i mężczyzn, polityka sieci transeuropejskich oraz statystyka.

Wspólnocie Europejskiej przysługują wyłączne kompetencje do przystąpienia do konwencji w odniesieniu do wspomnianych spraw wyłącznie w zakresie, w jakim postanowienia konwencji lub akty prawne przyjęte podczas jej wdrażania wpływają na przepisy uprzednio przyjęte przez Wspólnotę Europejską. Jeżeli przepisy Wspólnoty istnieją, ale wspomniane postanowienia i akty nie mają na nie wpływu, w szczególności gdy przepisy Wspólnoty służą tylko ustanowieniu minimalnych norm, kompetencję mają państwa członkowskie – bez uszczerbku dla kompetencji Wspólnoty do podejmowania działań w tej dziedzinie. W pozostałych sytuacjach kompetencje przysługują państwom członkowskim. Wykaz stosownych aktów przyjętych przez Wspólnotę Europejską znajduje się w dodatku. Oceniając, jaki zakres kompetencji Wspólnoty Europejskiej wynika z tych aktów, należy odwołać się do dokładnych przepisów każdego z nich, a w szczególności do tego, w jakim stopniu przepisy te ustanawiają wspólne zasady.

3. Dla konwencji istotne mogą być także następujące polityki WE: państwa członkowskie i Wspólnota pracują nad tworzeniem skoordynowanej strategii zatrudnienia. Wspólnota przyczynia się do rozwoju edukacji o wysokiej jakości przez zachęcanie państw członkowskich do współpracy, a w razie potrzeby przez wspieranie i uzupełnianie ich działań. Wspólnota wdraża politykę szkolenia zawodowego wspierającą i uzupełniającą działania państw członkowskich. Wspierając harmonijny rozwój całej Wspólnoty, rozwija ona i prowadzi działania służące zwiększeniu spójności gospodarczej i społecznej. Wspólnota prowadzi politykę współpracy rozwojowej oraz współpracę gospodarczą, finansową i techniczną z państwami trzecimi bez uszczerbku dla stosownych kompetencji państw członkowskich.

Dodatek

AKTY WSPÓLNOTOWE ODNOSZĄCE SIĘ DO SPRAW REGULOWANYCH KONWENCJĄ

Wymienione poniżej akty wspólnotowe ilustrują zakres kompetencji Wspólnoty wynikający z Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. W niektórych sprawach Wspólnota Europejska ma kompetencje wyłączne, w innych zaś dzieli kompetencje z państwami członkowskimi.

Oceniając, jaki zakres kompetencji Wspólnoty wynika z poniższych aktów, należy odwołać się do dokładnych przepisów każdego z nich, a w szczególności do tego, w jakim stopniu przepisy te ustanawiają wspólne zasady, na które mają wpływ postanowienia konwencji.

– Dostępność

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1999/5/WE z dnia 9 marca 1999 r. w sprawie urządzeń radiowych i końcowych urządzeń telekomunikacyjnych oraz wzajemnego uznawania ich zgodności (Dz.U. L 91 z 7.4.1999, s. 10)

Dyrektywa 2001/85/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 listopada 2001 r. odnosząca się do przepisów szczególnych dotyczących pojazdów wykorzystywanych do przewozu pasażerów i mających więcej niż osiem siedzeń poza siedzeniem kierowcy oraz zmieniająca dyrektywy 70/156/EWG i 97/27/WE (Dz.U. L 42 z 13.2.2002, s. 1)

Dyrektywa 96/48/WE w sprawie interoperacyjności transeuropejskiego systemu kolei dużych prędkości (Dz.U. L 235 z 17.9.1996, s. 6–24) zmieniona dyrektywą 2004/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. (Dz.U. L 164 z 30.4.2004, s. 114)

Dyrektywa 2001/16/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie interoperacyjności transeuropejskiego systemu kolei konwencjonalnych (Dz.U. L 110 z 20.4.2001, s. 1–27) zmieniona dyrektywą 2004/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. (Dz.U. L 164 z 30.4.2004, s. 114)

Dyrektywa 2006/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiająca wymagania techniczne dla statków żeglugi śródlądowej i uchylająca dyrektywę Rady 82/714/EWG (Dz.U. L 389 z 30.12.2006, s. 1)

Dyrektywa 2003/24/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 kwietnia 2003 r. zmieniająca dyrektywę Rady 98/18/WE w sprawie reguł i norm bezpieczeństwa statków pasażerskich (Dz.U. L 123 z 17.5.2003, s. 18)

Dyrektywa 2007/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 września 2007 r. ustanawiająca ramy dla homologacji pojazdów silnikowych i ich przyczep oraz układów, części i oddzielnych zespołów technicznych przeznaczonych do tych pojazdów (dyrektywa ramowa) (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.U. L 263 z 9.10.2007, s. 1)

Decyzja Komisji 2008/164/WE z dnia 21 grudnia 2007 r. dotycząca technicznej specyfikacji interoperacyjności w zakresie aspektu „Osoby o ograniczonej możliwości poruszania się” transeuropejskiego systemu kolei konwencjonalnych i transeuropejskiego systemu kolei dużych prędkości (Dz.U. L 64 z 7.3.2008, s. 72)

Dyrektywa 95/16/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 czerwca 1995 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich dotyczących dźwigów (Dz.U. L 213 z 7.9.1995, s. 1) zmieniona dyrektywą 2006/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie maszyn, zmieniającą dyrektywę 95/16/WE (przekształcenie) (Dz.U. L 157 z 9.6.2006, s. 24)

Dyrektywa 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywa ramowa) (Dz.U. L 108 z 24.4.2002, s. 33)

Dyrektywa 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników (dyrektywa o usłudze powszechnej) (Dz.U. L 108 z 24.4.2002, s. 51)

Dyrektywa 97/67/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 1997 r. w sprawie wspólnych zasad rozwoju rynku wewnętrznego usług pocztowych Wspólnoty oraz poprawy jakości usług (Dz.U. L 15 z 21.1.1998, s. 14) zmieniona dyrektywą 2002/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 czerwca 2002 r. zmieniającą dyrektywę 97/67/WE w zakresie dalszego otwarcia na konkurencję wspólnotowych usług pocztowych (Dz.U. L 176 z 5.7.2002, s. 21) oraz dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/6/WE z dnia 20 lutego 2008 r. zmieniającą dyrektywę 97/67/WE w odniesieniu do pełnego urzeczywistnienia rynku wewnętrznego usług pocztowych Wspólnoty (Dz.U. L 52 z 27.2.2008, s. 3)

Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz.U. L 210 z 31.7.2006, s. 25)

Dyrektywa 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. koordynująca procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych (Dz.U. L 134 z 30.4.2004, s. 1)

Dyrektywa 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi, (Dz.U. L 134 z 30.4.2004, s. 114)

Dyrektywa Rady 92/13/EWG z dnia 25 lutego 1992 r. koordynująca przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne odnoszące się do stosowania przepisów wspólnotowych w procedurach zamówień publicznych podmiotów działających w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji (Dz.U. L 076 z 23.3.1992, s. 14) zmieniona dyrektywą 2007/66/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 grudnia 2007 r. zmieniającą dyrektywy Rady 89/665/EWG i 92/13/EWG w zakresie poprawy skuteczności procedur odwoławczych w dziedzinie udzielania zamówień publicznych (Dz.U. L 335 z 20.12.2007, s. 31)

Dyrektywa Rady 89/665/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do stosowania procedur odwoławczych w zakresie udzielania zamówień publicznych na dostawy i roboty budowlane (Dz.U. L 395 z 30.12.1989, s. 33) zmieniona dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 grudnia 2007 r. zmieniającą dyrektywy Rady 89/665/EWG i 92/13/EWG w zakresie poprawy skuteczności procedur odwoławczych w dziedzinie udzielania zamówień publicznych (Dz.U. L 335 z 20.12.2007, s. 31).

– **Samodzielne życie, włączenie społeczne, praca i zatrudnienie**

Dyrektywa Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz.U. L 303 z 2.12.2000, s. 16)

Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz.U. L 214 z 9.8.2008, s. 3)

Rozporządzenie Komisji (EWG) nr 2289/83 z dnia 29 lipca 1983 r. ustanawiające przepisy w celu wykonania art. 70–78 rozporządzenia Rady (EWG) nr 918/83 ustanawiającego wspólnotowy system zwolnień celnych (Dz.U. L 220 z 11.8.1983, s. 15)

Dyrektywa Rady 83/181/EWG z dnia 28 marca 1983 r. określająca zakres art. 14 ust. 1 lit. d) dyrektywy 77/388/EWG w odniesieniu do zwolnienia z podatku od wartości dodanej na przywóz finalny niektórych towarów (Dz.U. L 105 z 23.4.1983, s. 38)

Dyrektywa 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja preredagowana) (Dz.U. L 204 z 26.7.2006, s. 23)

Rozporządzenie Rady (EWG) nr 918/83 z dnia 28 marca 1983 r. ustanawiające wspólnotowy system zwolnień celnych (Dz.U. L 105 z 23.4.1983, s.1)

Dyrektywa Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz.U. L 347 z 11.12.2006, s. 1) zmieniona dyrektywą Rady 2009/47/WE z dnia 5 maja 2009 r. zmieniającą dyrektywę 2006/112/WE w zakresie stawek obniżonych podatku od wartości dodanej (Dz.U. L 116 z 9.5.2009, s. 18)

Rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz.U. L 277 z 21.10.2005, s. 1)

Dyrektywa Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.U. L 283 z 31.10.2003, s. 1).

– **Mobilność osobista**

Dyrektywa Rady 91/439/EWG z dnia 29 lipca 1991 r. w sprawie praw jazdy (Dz.U. L 237 z 24.8.1991, s. 1)

Dyrektywa 2006/126/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie praw jazdy (przekształcenie) (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.U. L 403 z 30.12.2006, s. 18)

Dyrektywa 2003/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie wstępnej kwalifikacji i okresowego szkolenia kierowców niektórych pojazdów drogowych do przewozu rzeczy lub osób, zmieniająca rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 oraz dyrektywę Rady 91/439/EWG i uchylająca dyrektywę Rady 76/914/EWG (Dz.U. L 226 z 10.9.2003, s. 4)

Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.U. L 46 z 17.2.2004, s. 1)

Rozporządzenie (WE) nr 1107/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie praw osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej podróżujących drogą lotniczą (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.U. L 204 z 26.7.2006, s. 1)

Rozporządzenie (WE) nr 1899/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3922/91 w sprawie harmonizacji wymagań technicznych i procedur administracyjnych w dziedzinie lotnictwa cywilnego (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.U. L 377 z 27.12.2006, s. 1)

Rozporządzenie (WE) nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym (Dz.U. L 315 z 3.12.2007, s. 14).

Rozporządzenie (WE) nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) 1107/70 (Dz.U. L 315 z 3.12.2007, s. 1)

Rozporządzenie Komisji (WE) nr 8/2008 z dnia 11 grudnia 2007 r. zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3922/91 w odniesieniu do wspólnych wymagań technicznych i procedur administracyjnych mających zastosowanie do komercyjnego transportu lotniczego (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.U. L 10 z 12.1.2008, s. 1)

– **Dostęp do informacji**

Dyrektywa 2001/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 listopada 2001 r. w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do produktów leczniczych stosowanych u ludzi zmieniona dyrektywą 2004/27/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. (Dz.U. L 136 z 30.4.2004, s. 34)

Dyrektywa 2007/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 grudnia 2007 r. zmieniająca dyrektywę Rady 89/552/EWG w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich, dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.U. L 332 z 18.12.2007, s. 27)

Dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz.U. L 178 z 17.7.2000, s. 1)

Dyrektywa 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i praw pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz.U. L 167 z 22.6.2001, s. 10)

Dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych) (Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 22)

– **Statystyka i gromadzenie danych**

Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31)

Rozporządzenie Rady (WE) 577/98 z dnia 9 marca 1998 r. w sprawie organizacji badania prób losowych dotyczącego siły roboczej we Wspólnocie (Dz.U. L 77 z 14.3.1998, s. 1) oraz towarzyszące mu rozporządzenia wykonawcze

Rozporządzenie (WE) nr 1177/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 czerwca 2003 r. dotyczące statystyk Wspólnoty w sprawie dochodów i warunków życia (EU-SILC) (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.U. L 165 z 3.7.2003, s. 1) oraz towarzyszące mu rozporządzenia wykonawcze

Rozporządzenie (WE) nr 458/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 kwietnia 2007 r. w sprawie europejskiego systemu zintegrowanych statystyk na temat ochrony socjalnej (ESSPROS) (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.U. L 113 z 30.4.2007, s. 3) oraz towarzyszące mu rozporządzenia wykonawcze

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1338/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie statystyk Wspólnoty w zakresie zdrowia publicznego oraz zdrowia i bezpieczeństwa w pracy (Dz.U. L 354 z 31.12.2008, s. 70)

– **Współpraca międzynarodowa**

Rozporządzenie (WE) nr 1905/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. ustanawiające instrument finansowania współpracy na rzecz rozwoju (Dz.U. L 378 z 27.12.2006, str. 41)

Rozporządzenie (WE) nr 1889/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie ustanowienia instrumentu finansowego na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie (Dz.U. L 386 z 29.12.2006, s. 1)

Rozporządzenie Komisji (WE) nr 718/2007 z dnia 12 czerwca 2007 r. wdrażające rozporządzenie Rady (WE) nr 185/2006 ustanawiające instrument pomocy przedakcesyjnej (IPA) (Dz.U. L 170 z 29.6.2007, s. 1)

ZAŁĄCZNIK III

Zastrzeżenie Wspólnoty Europejskiej do art. 27 ust. 1 Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych

Wspólnota Europejska stwierdza, że na mocy prawa wspólnotowego (zwłaszcza na mocy dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy) państwa członkowskie mogą – w stosownych przypadkach – zgłaszać swoje zastrzeżenia do art. 27 ust. 1 konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, w zakresie w jakim art. 3 ust. 4 wspomnianej dyrektywy pozwala im wyłączyć z zakresu tej dyrektywy stosowanie zasady niedyskryminacji ze względu na niepełnosprawność w przypadku zatrudnienia w siłach zbrojnych. Wspólnota stwierdza zatem, że zawiera konwencję bez uszczerbku dla powyższego uprawnienia, przyznanego jej państwom członkowskim na mocy prawa wspólnotowego.
